

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

14. aprill 2021 *

Riigiabi – Rootsi lennutranspordi turg – Rootsi poolt ühele lennuettevõtjale COVID-19 pandeemia raames antud abi – Garantii – Otsus jätta vastuväited esitamata – Kohustused, mille täitmisest sõltub abi siseturuga kokkusobivus – Erakorralise sündmuse tõttu tekkinud kahju hüvitamiseks ette nähtud abi – Asutamisvabadus – Teenuste osutamise vabadus – Võrdne kohtlemine – Põhjendamiskohustus

Kohtuasjas T-379/20,

Ryanair DAC, asukoht Swords (Iirimaa), esindajad: advokaadid E. Vahida, F.-C. Laprèvote, S. Rating, I.-G. Metaxas-Maranghidis ja V. Blanc,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Tomat, D. Zukowska, L. Flynn ja S. Noë,

kostja,

keda toetavad

Prantsuse Vabariik, esindajad: E. de Moustier ja P. Dodeller,

Rootsi Kuningriik, esindajad: C. Meyer-Seitz, A. Runeskjöld, M. Salborn Hodgson, H. Shev, H. Eklinder, R. Shahsavan Eriksson, O. Simonsson ja J. Lundberg,

ja

SAS AB, asukoht Stockholm (Rootsi), esindaja: advokaat F. Sjövall,

menetlusse astujad,

mille ese on ELTL artiklil 263 põhinev nõue tühistada komisjoni 24. aprilli 2020. aasta otsus C(2020) 2784 (final) riigiabi SA.57061 (2020/N) kohta – Rootsi – SASile COVID-19 pandeemia tekitatud kahju hüvitamine,

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja president M. van der Woude, kohtunikud A. Kornezov, E. Buttigieg, K. Kowalik-Bańczyk (ettekandja) ja G. Hesse,

kohtusekretär: ametnik E. Artemiou,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 27. novembri 2020. aasta kohtuistungil esitatut,
on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Euroopa Komisjon võttis 11. aprillil 2020 vastu otsuse C(2020) 2366 (final), mis puudutab riigiabi SA.56812 (2020/N) – Rootsi – COVID-19: kava lennuettevõtjatele antavate laenugarantiide kohta, milles ta leidis, et abimeede, mis seisnes teatud lennuettevõtjatele antavate laenugarantiide kavas (edaspidi „Rootsi abikava“) ja millest Rootsi Kuningriik teatas 3. aprillil 2020 vastavalt ETL artikli 108 lõikele 3, esiteks kujutas endast riigiabi ETL artikli 107 lõike 1 tähenduses ning teiseks oli ETL artikli 107 lõike 3 punkti b alusel siseturuga kokkusobiv. Abikava eesmärk on tagada, et Rootsi lennuühenduste jaoks olulistel lennuettevõtjatel, kellel on Rootsi ametiasutuste väljastatud luba, oleks tänu riiklikule garantiile piisav likviidsus, et säilitada nende majandustegevuse jätkumine COVID-19 pandeemia ajal ja pärast seda.
- 2 Rootsi Kuningriik teatas 21. aprillil 2020 Euroopa Komisjonile ETL artikli 108 lõike 3 alusel abimeetmest (edaspidi „meede“), mis seisnes maksimaalselt 1,5 miljardi Rootsi krooni suuruses uuendatava krediidiiniga seotud garantiis, mida SAS AB-le võimaldati põhjusel, et SASil oli raskusi saada krediidiasutustelt laenu Rootsi abikava raames. Meetme eesmärk on hüvitada osaliselt SASi kahju, mis tulenes tema lendude tühistamisest ja lennuplaani muutmisest pärast reisipiirangute kehtestamist COVID-19 pandeemia olukorras.
- 3 Komisjon võttis 24. aprillil 2020 vastu otsuse C(2020) 2784 (final) riigiabi SA.57061 (2020/N) kohta – Rootsi – SASile COVID-19 pandeemia tekitatud kahju hüvitamine (edaspidi „vaidlustatud otsus“), milles komisjon leidis esiteks, et meede kujutab endast riigiabi ETL artikli 107 lõike 1 tähenduses, ning teiseks oli siseturuga kokkusobiv ETL artikli 107 lõike 2 punkti b alusel.

Menetlus ja poolte nõuded

- 4 Ryanair DAC esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 19. juunil 2020.
- 5 Hageja esitas samal päeval Üldkohtu kantseleisse saabunud eraldi dokumendiga Üldkohtu kodukorra artiklite 151 ja 152 alusel taotluse lahendada asi kiirendatud menetluses. Üldkohus (kümnes koda) rahuldab 15. juuli 2020. aasta otsusega kiirendatud menetluse taotluse.
- 6 Üldkohus otsustas kümnenda koja ettepanekul anda kohtuasi kodukorra artikli 28 alusel üle laiendatud kohtukoosseisule.
- 7 Komisjoni esitatud kostja vastus saabus Üldkohtu kantseleisse 29. juulil 2020.
- 8 Hageja esitas 13. augustil 2020 kodukorra artikli 106 lõike 2 alusel põhjendatud taotluse kohtuistungi korraldamiseks.
- 9 SAS, Rootsi Kuningriik ja Prantsuse Vabariik esitasid vastavalt 4., 7. ja 21. septembril 2020 Üldkohtu kantseleisse avaldused menetluse astumiseks komisjoni nõuete toetuseks. Üldkohtu kantseleisse vastavalt 9., 15. ja 30. septembril 2020 saabunud dokumendiga palus hageja kodukorra artikli 144 lõike 7 alusel, et teatavaid hagiavalduses ja selle lühendatud versioonis sisalduvaid andmeid SASile, Rootsi Kuningriigile ja Prantsuse Vabariigile ei edastataks.

- 10 Üldkohtu laiendatud koosseisus asja arutava kümnenda koja president andis 7. oktoobri 2020. aasta määrustega Prantsuse Vabariigile, Rootsi Kuningriigile ja SASile loa astuda menetlusse ning otsustas esialgu edastada hagiavaldusest, hagiavalduse lühendatud versioonist ja nende lisadest üksnes hageja esitatud mittekonfidentsiaalsed versioonid ning ära oodata nende võimalikud seisukohad konfidentsiaalsena käsitlemise taotluse kohta.
- 11 7. oktoobri 2020. aasta menetlust korraldavate meetmetena anti Prantsuse Vabariigile, Rootsi Kuningriigile ja SASile kodukorra artikli 154 lõike 3 alusel luba esitada menetlusse astuja seisukohad.
- 12 Hageja palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 13 Komisjon ja SAS paluvad Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.
- 14 Prantsuse Vabariik ja Rootsi Kuningriik paluvad Üldkohtul jätta hagi rahuldamata.

Õiguslik käsitlus

- 15 Olgu meenutatud, et Euroopa Liidu Kohtul on õigus iga kohtuasja asjaolusid arvestades hinnata, kas hagi võib korrakohase õigusemõistmise kaalutlustel sisulistel põhjustel rahuldamata jätta, ilma et enne lahendamaks hagi vastuvõetavuse küsimus (vt selle kohta 26. veebruari 2002. aasta kohtuotsus nõukogu vs. Boehringer, C-23/00 P, EU:C:2002:118, punktid 51 ja 52, ning 14. septembri 2016. aasta kohtuotsus Trajektna luka Split vs. komisjon, T-57/15, ei avaldata, EU:T:2016:470, punkt 84). Seega, arvestades eelkõige kaalutlusi, mis viisid käesoleva kohtuasja kiirendatud menetlemiseni, ning seda, kui oluline on nii hageja kui ka komisjoni ja Rootsi Kuningriigi jaoks kiire sisuline vastus, tuleb kõigepealt analüüsida hagi põhjendatust, ilma et enne lahendamaks selle vastuvõetavuse küsimus.
- 16 Hageja esitab hagi põhjendamiseks viis väidet, millest esimese kohaselt on komisjon rikkunud nõuet, mille kohaselt ETLT artikli 107 lõike 2 punkti b alusel antud abi eesmärk ei või olla ainult ühe kannatanu kahju hüvitamine, teise väite kohaselt ei põhine meede ETLT artikli 107 lõike 2 punktis b ja komisjon on väärtalt asunud seisukohale, et meede oli SASile COVID-19 pandeemia tekitatud kahju arvestades proportsionaalne, kolmanda väite kohaselt on komisjon rikkunud mitut õigusnormi, mis puudutavad lennutranspordi liberaliseerimist liidus, neljanda väite kohaselt on komisjon rikkunud hageja menetlusõigusi, keeldudes tõsistest raskustest hoolimata algatamast ametlikku uurimismenetlust, ning viienda väite kohaselt on komisjon rikkunud ETLT artikli 296 teist lõiku.
- Esimene väide, et komisjon on rikkunud nõuet, mille kohaselt ETLT artikli 107 lõike 2 punkti b alusel antud abi eesmärk ei või olla ainult ühe kannatanu kahju hüvitamine***
- 17 Hageja väidab, et ETLT artikli 107 lõike 2 punkti b tähenduses erakorralised sündmused puudutavad üldjuhul piirkondi ja sektoreid tervikuna või lausa kogu majandust. Seega on selle sätte eesmärk hüvitada kahju, mis on tekkinud kõigile nende sündmuste tõttu kahju kannatanutele, mitte ainult mõnele nendest.
- 18 Komisjon, Prantsuse Vabariik, Rootsi Kuningriik ja SAS vaidlevad hageja argumentidele vastu.

- 19 Selle kohta tuleb meenutada, et ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b alusel on siseturuga kokkusobiv loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi.
- 20 Käesolevas asjas ei vaidlusta hageja vaidlustatud otsuses komisjoni antud hinnangut, mille kohaselt tuleb COVID-19 pandeemiat pidada ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b tähenduses „erakorraliseks sündmuseks“. Veel nähtub vaidlustatud otsusest, et COVID-19 pandeemia tõttu katkes suurem osa reisijate lennutranspordist, arvestades eelkõige liidu mitme liikmesriigi piiride sulgemist ja Rootsi ametivõimude soovitusel vältida mittehädavajalikku reisimist.
- 21 Järelikult märgib hageja põhjendatult, et SAS ei ole ainus ettevõtja ega ainus lennuettevõtja, keda see erakorraline sündmus puudutab.
- 22 Nagu komisjon kostja vastuses õigesti väidab, ei ole liikmesriikidel siiski kohustust anda abi ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b tähenduses erakorralise sündmuse tekitatud kahju hüvitamiseks.
- 23 Täpsemalt, esiteks ei kohusta ELTL artikli 108 lõige 3 – vaatamata sellele, et see säte kohustab liikmesriike teatama komisjonile oma kavades riigiabi valdkonnas enne nende rakendamist – neid aga abi andma (30. mai 2018. aasta kohtumäärus Yanchev, C-481/17, ei avaldata, EU:C:2018:352, punkt 22).
- 24 Teiseks võib abi olla ette nähtud ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b tähenduses erakorralise sündmuse tekitatud kahju hüvitamiseks vaatamata sellele, et sellega ei hüvitata kogu kahju.
- 25 Järelikult ei tulene ELTL artikli 108 lõikest 3 ega ELTL artikli 107 lõike 2 punktist b, et liikmesriigid on kohustatud hüvitama kogu kahju, mille erakorraline sündmus on tekitanud, mistõttu ei ole nad kohustatud ka andma abi kõikidele kahju kannatanutele.
- 26 Neil asjaoludel ei ole hagejal alust väita, et komisjon rikkus õigusnormi ainuüksi seetõttu, et meetet ei kohaldatud kõigile COVID-19 pandeemia tõttu tekkinud kahju kannatanutele.
- 27 Seetõttu tuleb hageja esitatud esimene väide tagasi lükata.

Teine väide, et meede ei põhine ELTL artikli 107 lõike 2 punktil b ja komisjon asus vääralt seisukohale, et meede oli SASile COVID-19 pandeemia tõttu tekkinud kahju arvestades proportsionaalne

- 28 Hageja teine väide jaguneb sisuliselt kaheks osaks, millest esimese kohaselt ei põhine meede ELTL artikli 107 lõike 2 punktil b ning teise kohaselt asus komisjon vääralt seisukohale, et meede oli SASile COVID-19 pandeemia tõttu tekkinud kahju arvestades proportsionaalne.

Teise väite esimene osa, et meede ei põhine ELTL artikli 107 lõike 2 punktil b

- 29 Hageja märgib, et nagu meedegi, näeb Rootsi abikava ette SASi kasuks pangagarantii, mis ei tohi ületada 1,5 miljardit Rootsi krooni, ning väidab, et meede on võrreldes abikavaga täiendav. Ent kuna kava eesmärk on majanduses tõsise häire kõrvaldamine ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b tähenduses, ei ole meetme eesmärk hüvitada ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b tähenduses erakorralise sündmuse tõttu tekkinud kahju.
- 30 Komisjon, Prantsuse Vabariik, Rootsi Kuningriik ja SAS vaidlevad hageja argumentidele vastu.

- 31 Komisjon täpsustas selle kohta eespool punktis 1 mainitud 11. aprilli 2020. aasta otsuses C(2020) 2366 (final), millega tunnistati Rootsi abikava ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b alusel siseturuga kokkusobivaks, et 5 miljardist Rootsi kroonist, millele võidakse anda riiklik garantii, võidakse SASile anda ainult 1,5 miljardit. Nagu hageja õigesti märgib, vastab see summa meetme suurusele.
- 32 Komisjon selgitas vaidlustatud otsuses, et Rootsi Kuningriik kavatses anda individuaalset abi Rootsi abikava alusel abikõlblikele lennuettevõtjatele, kuna nad ei olnud nõudluse vähenemist arvestades piisavalt soodsas finantsolukorras, et pidada asjaomaste krediidasutustega laenu saamiseks läbirääkimisi. Meede on üks osa sellest individuaalsest abist. Komisjon täpsustas, et SASile ei ole samal ajal kohaldatav abikava ja meede. Meede võeti ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b alusel.
- 33 Seega nähtub vaidlustatud otsusest ja eespool punktis 31 nimetatud otsusest, et nagu hageja õigesti väidab, on meede võrreldes Rootsi abikavaga täiendav, kuigi meetme ja abikava aluseks ei ole ELTL artikli 107 samad sätted.
- 34 ELTL artikli 107 lõike 3 punktis b on märgitud, et siseturuga kokkusobivaks võib pidada abi mõne liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks. EL toimimise lepinguga ei ole aga keelatud kohaldada samal ajal ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b ja ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b, kui mõlema sätte tingimused on täidetud. Nii on see eelkõige juhul, kui majanduses tõsise häire põhjustanud faktid ja asjaolud on tingitud erakorralisest sündmusest.
- 35 Järelikult ei saa asuda seisukohale, et komisjon on õigusnormi rikkunud ainuüksi põhjusel, et Rootsi abikava ja meede tunnistati siseturuga kokkusobivaks vastavalt ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b ja ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b alusel.
- 36 Neil asjaoludel tuleb teise väite esimene osa tagasi lükata.

Teise väite teine osa, et komisjon asus vääralt seisukohale, et meede oli SASile COVID-19 pandeemia tõttu tekkinud kahju arvestades proportsionaalne

- 37 Hageja väidab, et komisjon rikkus ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b, kuna ta lubas SASi kantud kahju võimalikku ülemäärast hüvitamist.
- 38 Komisjon, Prantsuse Vabariik, Rootsi Kuningriik ja SAS vaidlevad hageja argumentidele vastu.
- 39 Sellega seoses tuleb märkida, et kuna tegemist on erandiga ELTL artikli 107 lõikes 1 sätestatud riigiabi siseturuga kokkusobimatuse üldisest põhimõttest, tuleb ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b tõlgendada kitsalt. Seepärast võib selle sätte mõttes hüvitada vaid loodusõnnetuste või muude erakorraliste sündmustega otseselt tekitatud majandusliku kahju (23. veebruari 2006. aasta kohtuotsus Atzeni jt, C-346/03 ja C-529/03, EU:C:2006:130, punkt 79).
- 40 Järelikult ei kuulu ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b kohaldamisalasse abi, mis võib olla suurem abisaaja kantud kahjust (vt selle kohta 11. novembri 2004. aasta kohtuotsus Hispaania vs. komisjon, C-73/03, ei avaldata, EU:C:2004:711, punktid 40 ja 41).
- 41 Vaidlustatud otsuses leidis komisjon, et meetme eesmärk oli hüvitada osaliselt SASi kahju, mis tulenes tema lendude tühistamisest ja lennuplaani muutmisest COVID-19 pandeemia olukorras kehtestatud reisipiirangute tõttu. Kuigi ta märkis, et SASi kantud kahju ulatus ei olnud otsuse vastuvõtmise ajal veel teada, täpsustas ta siiski, et tegemist on „ilmajäämisega lisandväärtusest“, mis tulenes ajavahemiku 2019. aasta märtsist kuni 2020. aasta veebruarini ning ajavahemiku 2020. aasta märtsist kuni 2021. aasta veebruarini tulude vahest, millest on maha arvatud esiteks välditud muutuvkulud, mis arvutati ajavahemikus 2019. märtsist kuni 2020. aasta veebruarini kantud kulude alusel, ja teiseks saamata jäänud tuluga seotud kasumimarginaal. Kahju suurus hinnati esialgu nii, et arvesse võeti

lennuliikluse 50–60% vähenemist ajavahemikus 2020. aasta märtsist kuni 2021. aasta veebruarini võrreldes ajavahemikuga 2019. aasta märtsist kuni 2020. aasta veebruarini, ja selle suuruseks oli 5–15 miljardit Rootsi krooni.

- 42 Neil asjaoludel asus komisjon seisukohale, et isegi juhul, kui meetme alusel antava abi suurus vastaks garantiisummale, st 1,5 miljardile Rootsi kroonile, on see SASi kantud kahjust väiksem. Ta täpsustas selle kohta, et see oleks nii ka juhul, kui see summa liita meetmega sisuliselt identse abi summaga, mille Taani Kuningriik oli varem SASile eraldanud, mistõttu antud abi kokku oli 3 miljardit Rootsi krooni. Veel täpsustas komisjon, et Rootsi Kuningriik oli võtnud kohustuse järelhinnata SASi tegelikult kantud kahju hiljemalt 30. juuniks 2021 ja nõuda saadud abi tagasimaksmist kahju ületavas osas, võttes arvesse kogu abi, mis võidakse SASile anda COVID-19 pandeemia tõttu, sh abi, mida võivad anda välisriikide ametiasutused.
- 43 Esimesena, hageja väidab esiteks, et vaidlustatud otsuses esitatud arvutusmeetod SASi kantud kahju hindamiseks ei ole piisavalt täpne ning see ei võimalda selle ettevõtja kantud kahju õigesti hinnata. Ta heidab täpsemalt komisjonile ette seda, et viimane ei selgitanud võrdlusperioodi (2019. aasta märtsist kuni 2020. aasta veebruarini) valiku põhjuseid, seda, miks ta ei toonud välja kulusid, mida tuli pidada muutuv- või püsikuludeks, ning et ta ei selgitanud, mis oli see, mis võimaldas tagada, et saamata jäänud tulu oli otseselt seotud COVID-19 pandeemiaga, mitte muudest rahalistest põhjustest ajendatud SASi otsustega vähendada liiklust. Ta väidab, et neil asjaoludel rikkus komisjon õigusnormi ja tegi hindamisvea.
- 44 Teiseks väidab hageja, et komisjon oleks pidanud arvesse võtma kahju, mis tekkis teistele lennuettevõtjatele Rootsis.
- 45 Mis puudutab esiteks SASi kantud kahju hindamist, siis nähtub eespool punktist 41, et komisjon tegi vaidlustatud otsuses kindlaks asjaolu, mida tuleb kahju suuruse kindlaksmääramiseks arvesse võtta, st saamata jäänud tulu, välditud muutuvkulud ja kasumimarginaali kohandamine, ning ajavahemiku, mille jooksul see kahju võib realiseeruda. Veel täpsustas ta, et saamata jäänud tulu tuleb kindlaks teha, võttes arvesse SASi kogu tulu, mitte ainult reisijate lennutranspordist tulenevat tulu, ning ta esitas mitteammendava loetelu SASi kantud kuludest. Nagu nähtub vaidlustatud otsuse punktides 35–38, võttis komisjon ka teadmiseks Rootsi ametiasutuste kohustuse esiteks tagantjärele põhjalikult ja konkreetselt kindlaks teha SASi tegelikult kantud kahju ja talle lõpuks antud abi suuruse ning teiseks tagada, et SAS maksab tagasi kahju võimaliku üleliigse hüvitise.
- 46 Seega tuleb asuda seisukohale, et arvestades juhtumi asjaolusid, mida iseloomustab ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b tähenduses erakorraline sündmus, milleks on COVID-19 pandeemia, selle muutuvat laadi ja seda, et tekitatud kahju ja lõpuks antud abi suuruse kindlakstegemine on tingimata prognoositav, esitas komisjon vaidlustatud otsuses piisavalt täpselt arvutusmeetodi SASi kantud kahju hindamiseks.
- 47 Veel tuleb nentida, et hageja ei esita ühtegi tõendit, mis võiks kinnitada, et arvutusmeetod, nagu see vaidlustatud otsuses on kindlaks määratud, võimaldab anda riigiabi, mis on SASi tegelikult kantud kahjust suurem. Hageja selle kohta esitatud asjaolu, et komisjon palub dokumendis „Loodusõnnetuste tekitatud kahju korvamiseks antav abi [ELTL artikli 107 lõike 2 punkt b] – Kontrollnimekiri liikmesriikidele“ liikmesriikidel esitada „kahju arvestusmeetodi sätestav[a] üksikasjalik[u] kava“, juhul kui selline meetod on asjasse puutuva liikmesriigi riigisiseses õiguses juba olemas, ei tõenda, et vaidlustatud otsuses kindlaks määratud arvutusmeetod ei ole ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b kohaldamiseks piisavalt täpne.
- 48 Liiati ei esita hageja ühtegi tõendit, mis kinnitaks, et komisjon võib kahju üle hinnata seetõttu, et arvesse võetakse 12 viimast kuud, mis eelnesid COVID-19 pandeemiast tingitud piirangute kehtestamisele. Lisaks, kuigi hageja heidab komisjonile ette seda, et ta ei toonud vaidlustatud otsuses

täpselt välja püsi- ja muutuvkulused, ja kuigi on tõsi, et need kulud on oluline teave, et arvutada SASi kantud kahju, nagu see on kindlaks määratud vaidlustatud otsuses, ei selgita ta, kuidas selle täpsustamata jätmine võib viia SASi tegelikult kantud kahjust suurema abi andmiseni.

- 49 Lõpuks, kuigi tuleb tõdeda, et komisjoni määratletud meetod ei võimalda täielikult vältida, et kahju hindamine hõlmab ka SASi selliste otsuste tagajärgi, mis ei ole COVID-19 pandeemiaga otseselt seotud, tuleb märkida, et hageja ei esita ühtegi tõendit, mis võimaldaks kinnitada, et juhul, kui pandeemiat ei oleks olnud, oleks SASi tulu tõenäoliselt vähenenud ajavahemikus 2020. aasta märtsist kuni 2021. aasta veebruarini võrreldes ajavahemikuga 2019. aasta märtsist kuni 2020. aasta veebruarini.
- 50 Seetõttu tuleb eespool esitatud asjaolusid arvestades asuda seisukohale, et komisjon ei rikkunud õigusnormi ega teinud hindamisviga seoses SASi kantud kahju hindamisega.
- 51 Mis puudutab teiseks teiste lennuettevõtjate Rootsis kantud kahju, siis väidab hageja esimese väite raames esitatud argumentidele tuginedes, et komisjon pidi arvesse võtma kõiki isikuid, kes said ELTL artikli 107 lõike 2 punktis b osutatud erakorralise sündmuse tõttu kahju. Olgu meenutatud, et nagu märgitud eespool punktis 25, ei ole liikmesriigid siiski kohustatud andma abi kõikidele sellise erakorralise sündmuse tõttu kahju saanutele. Vastupidi hageja väidetule ei sõltunud järelikult abi andmine ainult SASile sellest, et komisjon tõendaks, et selle sündmuse tõttu tekkinud kahju puudutas ainult seda ettevõtjat.
- 52 Teisena, hageja väidab, et komisjonil ei ole võimalik meetme proportsionaalsust kontrollida enne 2021. aasta märtsi. Ta väidab, et SAS saab kogu abi peaaegu vahetult pärast vaidlustatud otsuse vastuvõtmist, samas kui SASi kantud kahju realiseerub üksnes järk-järgult kuni 2021. aasta märtsini, ja et selle kahju suurus jääb hüpoteetiliseks, arvestades eelkõige kahju arvutamise meetodi puudumist.
- 53 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et meede on uuendatava krediidiiniga seotud garantii. Sellest tuleneb, et abi maksimaalne summa, st 1,5 miljardi Rootsi krooni suurune garantiisumma makstakse ainult juhul, kui SAS ei ole võimeline talle laenatud summasid täies ulatuses tagasi maksuma. Ent hageja ei esita ühtki tõendit, mis kinnitaks, et komisjon pidi vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal teadma, et see osutub SASil tingimata võimatuks.
- 54 Järelikult, nagu nähtub ka komisjoni teatisest [ELTL artiklite 107 ja 108] kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes (ELT 2008, C 155, lk 10), vastas SASile antud abi suurus tegelikkuses intressimäära vahele, mida kohaldatakse SASile meetme olemasolul või selle puudumisel vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kuupäeval.
- 55 Komisjoni hinnangul oli maksimaalne intressimäär meetme puudumisel 10,26%, ilma et hageja oleks sellele vastu vaieldud. Järelikult ei tohi SASile antud abi esimesel aastal ületada 153,9 miljonit Rootsi krooni, millest tuleb veel maha arvata selle meetme maksumus, mis jäetakse SASi kanda ja mis on vaidlustatud otsuse kohaselt vähemalt 15 miljonit Rootsi krooni aastas, ning meetme võtmist arvestades SASi kokku lepitud intressimäär.
- 56 Sellest tuleneb, et hagejal ei ole alust väita, et SAS võib saada kogu abi juba vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal.
- 57 Teiseks leidis komisjon igal juhul, et SASi kantud kahju, mis hinnati vähemalt 5 miljardile Rootsi kroonile, on suurem meetmega tagatud summast, st 1,5 miljardist Rootsi kroonist. Ent kuigi kahju hindamine sõltub prognoosist, et lennutransport väheneb, ei esita hageja ühtki tõendit, mis võiks selle hinnangu kahtluse alla seada. Täpsemalt ei vaidlusta ta komisjoni hüpoteesi, et lennuliiklus väheneb ajavahemikus 2020. märtsist kuni 2021. veebruarini 50–60% võrreldes ajavahemikuga 2019. aasta märtsist kuni 2020. veebruarini. Samuti ei vaidle ta vastu sellele, et COVID-19 pandeemia tõttu SASi kantud kahju on vähemalt 5 miljardit Rootsi krooni.

- 58 Neid asjaolusid arvestades ei ole hagejal alust vaidlustada meetme proportsionaalsust.
- 59 Kolmandana, hageja väidab, et komisjon ei võtnud arvesse abi, mida andsid Norra Kuningriik ja Taani Kuningriik, ega abi, mida võidi anda enne 2021. aasta märtsi.
- 60 Sellega seoses piisab, kui märkida, et komisjon tuvastas vaidlustatud otsuses esiteks, et SASi kantud kahju, mis on hinnatud vähemalt 5 miljardile Rootsi kroonile, on suurem kumuleeritud garantiisummadest, mis tulenevad meetmest ja SASi kasuks varem Taani Kuningriigi rakendatud abikavast, st 3 miljardit Rootsi krooni. Teiseks viitas komisjon sõnaselgelt kogu abile, mida võidi SASile anda COVID-19 pandeemia tekitatud kahju tõttu enne 2021. aasta esimest kvartalit. Rootsi Kuningriik võttis seega kohustuse nõuda tagasi meetme alusel antav abi osas, milles see koos muu abiga, sh välisriigi ametiasutuste antud abi, ületab SASi tegelikult kantud kahju.
- 61 Järelikult ei ole hagejal alust väita, et komisjon ei võtnud arvesse abi, mida andsid Norra Kuningriik ja Taani Kuningriik, ega abi, mida võidi anda enne 2021. aasta märtsi.
- 62 Neljandana, hageja väidab, et komisjon ei võtnud arvesse konkurentsieelist, mis tuleneb sellest, et meede on diskrimineeriv.
- 63 Sellega seoses tuleb märkida, et abi siseturuga kokkusobivuse hindamisel ei hõlma abiga selle saajale kaasnev eelisvõimalikku majanduslikku kasu, mida abisaaja on saanud eelise kasutamisest. Selline kasu ei tarvitse olla identne eelisega, milles abi seisneb, või võib lausa osutada olematuks, ilma et see asjaolu võiks põhjendada selle abi siseturuga kokkusobivuse teistsugust hinnangut (vt selle kohta analoogia alusel 21. detsembri 2016. aasta kohtuotsus komisjon vs. Aer Lingus ja Ryanair Designated Activity, C-164/15 P ja C-165/15 P, EU:C:2016:990, punkt 92).
- 64 Järelikult tuleb tõdeda, et komisjon võttis põhjendatult arvesse SASile antud eelist, mis tuleneb meetmest, nagu nähtub eespool punktidest 52–58. Seevastu ei saa komisjonile ette heita seda, et ta ei teinud kindlaks võimalikku majanduslikku kasu, mis sellest eelisest tuleneda võib.
- 65 Neid asjaolusid arvestades ei ole hagejal alust komisjonile ette heita seda, et ta ei võtnud arvesse võimalikku konkurentsieelist, mis tuleneb väidetavalt sellest, et meede on diskrimineeriv.
- 66 Järelikult tuleb hageja teise väite teine osa ja sellest tulenevalt see väide tervikuna tagasi lükata.

Kolmas väide, et komisjon on rikkunud mitut õigusnormi, mis puudutavad lennutranspordi liberaliseerimist liidus

- 67 Hageja väidab, et komisjon rikkus diskrimineerimiskeeldu ning teenuste osutamise vabadust ja asutamisevabadust, kuna meede näeb ette soodsamad tingimused Rootsis asutatud ettevõtjatele.
- 68 Komisjon, Prantsuse Vabariik, Rootsi Kuningriik ja SAS vaidlevad hageja argumentidele vastu.
- 69 Olgu meenutatud, et sellist riigiabi, mis rikub liidu õiguse sätteid või üldpõhimõtteid, ei saa siseturuga kokkusobivaks tunnistada (22. septembri 2020. aasta kohtuotsus Austria vs. komisjon, C-594/18 P, EU:C:2020:742, punkt 44; vt selle kohta ka 15. aprilli 2008. aasta kohtuotsus Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, punktid 50 ja 51).

Diskrimineerimiskeelu põhimõtte rikkumine

- 70 Diskrimineerimiskeelu põhimõtte kohaselt ei tohi sarnaseid olukordi käsitleda erinevalt ega erinevaid olukordi ühtemoodi, välja arvatud siis, kui selline erinev kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (15. aprilli 2008. aasta kohtuotsus Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, punkt 66; vt selle kohta ka 5. juuni 2018. aasta kohtuotsus Montero Mateos, C-677/16, EU:C:2018:393, punkt 49).
- 71 Erinevaid olukordi iseloomustavad asjaolud ning nende olukordade võrreldavus tuleb kindlaks teha ning neile tuleb anda hinnang eelkõige liidu selle akti eset ja eesmärki arvestades, mis kõnealuse vahetegemise ette näeb. Lisaks tuleb arvestada selle valdkonna põhimõtteid ja eesmärke, kuhu vastav akt kuulub (16. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Arcelor Atlantique et Lorraine jt, C-127/07, EU:C:2008:728, punkt 26).
- 72 Veel tuleb meelde tuletada, et liidu õiguse üldpõhimõtete hulka kuuluv proportsionaalsuse põhimõte nõuab, et liidu institutsioonide tegevus ei läheks kaugemale sellest, mis on asjaomaste õigusnormidega taotletavate õiguspärase eesmärkide saavutamiseks sobiv ja vajalik (17. mai 1984. aasta kohtuotsus Denkavit Nederland, 15/83, EU:C:1984:183, punkt 25), kusjuures olukorras, kus on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb valida kõige vähem piirav meede, ning tekitatud piirangud peavad olema vastavuses seatud eesmärkidega (30. aprilli 2019. aasta kohtuotsus Itaalia vs. nõukogu (Vahemere mõõkkala püügikvoodid), C-611/17, EU:C:2019:332, punkt 55).
- 73 Hageja väidab, et vaidlustatud otsus lubab diskrimineerivat kohtlemist, mis ei ole vajalik meetme eesmärgi saavutamiseks, st COVID-19 pandeemia tõttu tekkinud kahju hüvitamiseks. Ta leiab, et samuti selles otsuses mainitud eesmärk säilitada Rootsi lennuühendused ja Skandinaavia-sisesed lennuühendused on vastuolus ELTL artikli 107 lõike 2 punktiga b. Lisaks nõuavad nimetatud eesmärk ja eesmärk kaitsta turustruktuure, et arvesse võetaks muid lennuettevõtjaid, kuna SAS esindab vähemat kui poolt Rootsi kohalikust ja rahvusvahelisest reisijate lennutranspordist. Veel täpsustab hageja, et Rootsi abikava tagab Rootsi lennuühendused ning et meede põhjustab diskrimineerimist SASi kasuks võrreldes muude lennuettevõtjatega, kelle suhtes võidakse seda kava kohaldada. Lõpuks, eesmärk säilitada Skandinaavia-sisene lennuühendus kujutab endast riikkondsuse alusel diskrimineerimist.
- 74 Esimesena tuleb sellega seoses märkida, et vastupidi hageja väidetule ei ole meetme eesmärk lisaks eesmärgile hüvitada osaliselt SASile COVID-19 pandeemiast tulenev kahju, säilitada Rootsi lennuühendused, „Skandinaavia-sisene ühendatus“ või Rootsi majandus.
- 75 Nimelt esiteks tuleb märkida, et hageja viitab sellega seoses vaidlustatud otsuse punktile 26. See punkt asub aga jaos „Abisaajad“, milles üksnes kirjeldatakse meetmest abisaajat, st SASi. Teiseks tuleneb täpsemalt selle otsuse jao „Meetme eesmärk“ punktist 9, et meetme ainus eesmärk on hüvitada osaliselt SASi kahju, mis tulenes tema lendude tühistamisest ja lennuplaani muutmisest pärast reisi piirangute kehtestamist COVID-19 pandeemia olukorras.
- 76 Järelikult ei ole hagejal ka alust väita, et meetme eesmärk on säilitada turu struktuur. Sellega seoses tuleb aga märkida, et dokumendi „Ülevaade COVID-19 puhangu ajal lennundussektoris kohaldatavatest riigiabi ja avaliku teenuse kohustusi käsitlevatest eeskirjadest“ esimesel leheküljel selgitab komisjon, et „[l]iidu majanduse ja tarbijate huvides peavad liikmesriigid oma meetmed välja töötama mittediskrimineerivalt ja viisil, mis kaitseb kriisieelseid turustruktuure ning võimaldab majanduse kiiret taastumist“. Ent kuigi konkurentsi seisukohast võib olla eelistatav aidata kõiki ettevõtjaid, et vältida nende arvu vähenemist, tuleb meenutada, nagu märgitud eespool punktis 25, et liikmesriigid ei ole kohustatud hüvitama ELTL artikli 107 lõike 2 punktis b osutatud erakorralise sündmuse tekitatud kogu kahju ning järelikult andma abi kõikidele kahju saanutele. [mitteametlik tõlge]

- 77 Teisena tuleb märkida, et käesolevas asjas kõnealust individuaalset abi saab juba oma määratluse poolest anda vaid ühele ettevõtjale, välistades kõik teised ettevõtjad, sealhulgas need, kes on abisaajaga sarnases olukorras. Seega toob selline individuaalne abi oma olemuselt kaasa erineva kohtlemise või isegi diskrimineerimise, mis on sellegipoolest lahutamatu seotud sellega, et kõnealune meede on individuaalne. Kui aga väita nagu hageja, et kõnealune individuaalne abi on vastuolus diskrimineerimiskeelu põhimõttega, tähendab see sisuliselt süstemaatiliselt iga individuaalse abi siseturuga kokkusobivuse kahtluse alla seadmist ainuüksi seetõttu, et see on oma olemuselt ainuõiguslik ja diskrimineeriv, samas kui liidu õigus lubab liikmesriikidel anda individuaalset abi, tingimusel et kõik ELTL artiklis 107 ette nähtud tingimused on täidetud.
- 78 Pealegi on eespool punktis 25 märgitud, et mis puudutab täpsemalt ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b, siis ei ole liikmesriigid kohustatud hüvitama erakorralise sündmuse tekitatud kogu kahju ning järelikult andma abi kõikidele kahju kandnutele.
- 79 Kolmandana olgu märgitud, et eespool punktis 71 viidatud kohtupraktikat arvestades väidab hageja põhjendatult, et COVID-19 pandeemia tõttu kehtestatud piirangud puudutasid kõiki Rootsis tegutsevaid lennuettevõtjaid ning et järelikult said nad kõik nagu SAS kahju, mis tulenes nende lendude tühistamisest ja lennuplaani muutmisest pärast reisipiirangute kehtestamist COVID-19 pandeemia olukorras.
- 80 Kui eeldada, nagu kinnitab hageja, et meetmega kehtestatud erinevat kohtlemist – kuivõrd meede on kohaldatav ainult SASile – võib samastada diskrimineerimisega, siis tuleb kontrollida, kas see on põhjendatud õiguspärase eesmärgiga ning kas see on vajalik, sobiv ja proportsionaalne selle eesmärgi saavutamiseks (vt eespool punktid 70 ja 72). Osas, milles hageja viitab ELTL artikli 18 esimesele lõigule, tuleb toonitada, et selle sätte kohaselt on aluslepingute kohaldamisalas keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel, „ilma et see piiraks aluslepingutes sisalduvate erisätete kohaldamist“. Seega tuleb kontrollida, kas selline erinev kohtlemine on lubatud ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b alusel, mis on vaidlustatud otsuse õiguslik alus. Selle kontrollimine eeldab ühelt poolt, et meetme eesmärk vastab viimati nimetatud sättes ette nähtud nõuetele, ning teiselt poolt, et meetme kohaldamise viis, st käesolevas asjas see, et meedet kohaldatakse ainult SASile, on selline, mis võimaldab selle eesmärgi saavutada, ja et see ei lähe kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik.
- 81 Hageja ei vaidle vastu, et meetme eesmärk hüvitada kahju, mis tulenes lennuettevõtja lendude tühistamisest ja lennuplaani muutmisest pärast reisipiirangute kehtestamist COVID-19 pandeemia olukorras, võimaldab hüvitada pandeemia tekitatud kahju. Nagu märgitud eespool punktis 20, ei vaidle hageja vastu ka sellele, et COVID-19 pandeemia kujutab endast ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b tähenduses erakorralist sündmust.
- 82 Meetme kohaldamise viisi kohta märkis komisjon vaidlustatud otsuses, et SAS, kelle tegevus oli koondunud Taani, Rootsi ja Norrassa, moodustas 67% Skandinaavia-sisesest lennuliiklusest ja ligi poole Rootsi-sisesest lennuliiklusest (49,2%). Hageja möönab aga ise, et „[t]uruosa on lennuettevõtjate kantud kahju vastuvõetav näitaja“.
- 83 Hageja väidab siiski, et see asjaolu ei võimalda põhjendada meetmest tulenevat erinevat kohtlemist. Nimelt leiab ta, et erinev kohtlemine ei ole proportsionaalne, kuna meetmega antakse SASile kogu abi, mille eesmärk on hüvitada COVID-19 pandeemia tekitatud kahju, samas kui SAS kannab sellest kahjust ainult 35%.
- 84 Selles osas nähtub vaidlustatud otsusest, et COVID-19 pandeemiaga seotud piirangud puudutasid SASi teistest Rootsis tegutsevatest lennuettevõtjatest rohkem, kuna tal olid suuremad turuosad. Seda kinnitavad ka hagiavalduse lisas A.3.2 esitatud andmed, millest ilmneb, et SASil oli Rootsis kõige suurem turuosa, st 35%, ja see turuosa oli märkimisväärselt suurem kõige lähema konkurendi ja hageja omast, kelle turuosad olid vastavalt 19% ja 5%.

- 85 Lisaks, eespool punktis 82 mainitud andmetest nähtub täpsemalt, et piirangud puudutavad proportsionaalselt SASi märkimisväärselt rohkem kui hagejat, kelle tegevus sihtkohaga Rootsi ja lähtekohaga Rootsist moodustas väga väikese osa tema tegevusest – nagu ilmneb hagiavalduse lisast A.3.2 –, erinevalt SASist, kelle puhul on see osa palju suurem.
- 86 Järelikult tuleb tõdeda, et vastavalt eespool punktides 52–61 juba esitatud põhjustele on erinev kohtlemine SASi kasuks sobiv, et hüvitada nendest piirangutest tulenev kahju, ning see ei lähe kaugemale sellest, mis on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik.
- 87 Pealegi ei tõenda hageja, et pidades silmas meetme väikest summat, mida on meenutatud eespool punktis 55, võrdluses SASi kantud kahju hindamisega, mida on meenutatud eespool punktis 41, ei oleks selle summa kõikide Rootsisis tegutsevate lennuettevõtjate vahel ära jagamine meedet jätnud soovitava toimetä.
- 88 Lõpuks, kuigi vaidlustatud otsusest nähtub tõepoolest, et SASile kohaldati meedet muu hulgas põhjusel, et ta oli abikõlblik ka Rootsi abikava alusel, ja järelikult et tal oli Rootsi Kuningriigi väljastatud tegevusluba, tuleb märkida, et meetme eesmärk on hüvitada ainult SASi, mitte selle kava alusel kõigi abikõlblike lennuettevõtjate kantud kahju. Kuna COVID-19 pandeemiaga seotud piirangud puudutasid rohkem SASi kui kõiki teisi Rootsisis tegutsevaid lennuettevõtjaid, sh need, kellel on muu liikmesriigi kui Rootsi väljastatud tegevusluba, tuleb asuda seisukohale, et Rootsi abikava kohased abikõlblikkuse kriteeriumid ei sea vaidlustatud otsuse seaduslikkust kahtluse alla.
- 89 Järelikult oli põhjendatud kohaldada meedet üksnes SASile ning meede ei riku diskrimineerimiskeelu põhimõtet.

Asutamisvabaduse ja teenuste osutamise vabaduse rikkumine

- 90 Olgu meenutatud esiteks, et EL toimimise lepingu asutamisvabadust käsitlevate sätete eesmärk on tagada vastuvõtvast liikmesriigis välismaiste kodanike ja ettevõtjate võrdne kohtlemine selle riigi kodanike ja ettevõtjatega (vt 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus Finanzamt Linz, C-66/14, EU:C:2015:661, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 91 Teiseks, teenuste osutamise vabadusega on vastuolus igasuguse riigisisese õigusnormi kohaldamine, mille toime muutub liikmesriikidevaheline teenuste osutamine võrreldes puhtalt liikmesriigisisese teenuste osutamisega raskemaks, olenemata sellest, kas esineb riikkondsuse või residentsuse alusel diskrimineerimine (vt selle kohta 6. veebruari 2003. aasta kohtuotsus Stylianakis, C-92/01, EU:C:2003:72, punkt 25). Tuleb aga tõdeda, et vastavalt ELTL artikli 58 lõikele 1 käsitletakse transporditeenuste osutamise vabadust transpordi jaotise sätetes, see tähendab EL toimimise lepingu VI jaotises. Transporditeenuste osutamise vabadusele kohaldatakse esmases õiguses seega erinorme (18. märtsi 2014. aasta kohtuotsus International Jet Management, C-628/11, EU:C:2014:171, punkt 36). Järelikult ei ole ELTL artikkel 56, milles on sätestatud teenuste osutamise vabadus, lennuliikluse valdkonnas kohaldatav (25. jaanuari 2011. aasta kohtuotsus Neukirchinger, C-382/08, EU:C:2011:27, punkt 22).
- 92 Seega võib lennutransporditeenuste liberaliseerimise meetmeid võtta ainult ELTL artikli 100 lõike 2 alusel (18. märtsi 2014. aasta kohtuotsus International Jet Management, C-628/11, EU:C:2014:171, punkt 38). Ent nagu hageja põhjendatult märgib, võttis liidu seadusandja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT 2008, L 293, lk 3) vastu selle sätte alusel, ning selle määruse eesmärk on just määratleda teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohaldamise tingimused lennutranspordisektoris (vt analoogia alusel 6. veebruari 2003. aasta kohtuotsus Stylianakis, C-92/01, EU:C:2003:72, punktid 23 ja 24).

- 93 Käesolevas asjas tuleb igal juhul märkida, et hageja väidab sisuliselt, et meede kujutab endast asutamisevabaduse ja teenuste osutamise vabaduse piirangut, kuna meede on diskrimineeriv.
- 94 Ent kuigi meede puudutab tõepoolest individuaalset abi, mida saab ainult SAS, ei tõenda hageja, kuidas selle ainuõiguslik laad võib hagejat takistada teostamast oma asutamisevabadust Rootsis või osutamast teenuseid lähtekohaga sellest riigist või sihtkohaga sinna. Nimelt ei ole hageja nimetanud faktilisi või õiguslikke asjaolusid, mille tõttu on kõnealusel individuaalsel abil piirav mõju, mis läheb kaugemale sellest, mis toob kaasa ELTL artikli 107 lõikes 1 sätestatud keelu, kuid mis – nagu on leitud eespool punktides 70–89 – on siiski vajalikud ja proportsionaalsed, selleks et lähtuvalt ELTL artikli 107 lõike 2 punktis b ette nähtud nõuetest hüvitada SASile sellise erakorralise sündmuse nagu COVID-19 pandeemia tekitatud kahju.
- 95 Seega ei kujuta meede endast asutamisevabaduse või teenuste osutamise vabaduse piirangut. Järelikult ei ole hagejal alust komisjonile ette heita, et ta ei analüüsinud selle meetme kooskõla asutamisevabaduse ja teenuste osutamise vabadusega.
- 96 Neil asjaoludel tuleb hageja kolmas väide tagasi lükata.

Neljas väide, et komisjon on rikkunud hageja menetlusõigusi, keeldudes tõsistest raskustest hoolimata algatamast ametlikku uurimismenetlust

- 97 Hageja väidab, et komisjoni läbi viidud uurimine oli ebapiisav eelkõige seoses meetme proportsionaalsusega ning meetme kokkusobivusega diskrimineerimiskeelu põhimõtte ning teenuste osutamise vabadust ja asutamisevabadust käsitlevate põhimõtetega. Selle uurimise ebapiisavus kinnitab aga tõsiste raskuste esinemist, mille tõttu oleks komisjon pidanud algatama ametliku uurimismenetluse ja võimaldama hagejal esitada oma märkused ning sellega uurimist mõjutada.
- 98 Komisjon, Prantsuse Vabariik, Rootsi Kuningriik ja SAS vaidlevad hageja argumentidele vastu.
- 99 Tuleb märkida, nagu väidab sisuliselt komisjon, et hageja neljas väide on tegelikult esitatud teise võimalusena juhuks, kui Üldkohus ei analüüsi abile kui sellisele antud hinnangu põhjendatust. Väljakujunenud kohtupraktikast selgub nimelt, et sellise väite eesmärk on võimaldada huvitatud poolel selles seisundis esitada vastuvõetavaks tunnistatav hagi ELTL artikli 263 alusel, mille esitamine ei oleks muidu sellel poolel lubatud (vt selle kohta 24. mai 2011. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kronoply ja Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punkt 48, ning 27. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus Austria vs. Scheucher-Fleisch jt, C-47/10 P, EU:C:2011:698, punkt 44). Üldkohus analüüsis aga hagiavalduse kolme esimest väidet, mis puudutasid abile kui sellisele antud hinnangu põhjendatust, mistõttu selline väide jääb ilma oma kirjeldatud eesmärgita.
- 100 Lisaks tuleb tõdeda, et sellel väitel puudub iseseisev sisu. Niisuguse väite raames võib hageja selleks, et kaitsta menetlusõigusi, mis tal on ametlikus uurimismenetluses, tugineda nimelt üksnes väidetele, mis tõendavad, et komisjonil olevate või olla võivate andmete ja asjaolude hindamine oleks teatatud meetme esialgse uurimise etapis pidanud tekitama kahtlusi selle meetme kokkusobivuse osas siseturuga (vt selle kohta 22. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, punkt 81; 9. juuli 2009. aasta kohtuotsus 3F vs. komisjon, C-319/07 P, EU:C:2009:435, punkt 35, ning 24. mai 2011. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kronoply ja Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, punkt 59), nagu esialgses uurimismenetluses komisjoni ebapiisav või puudulik uurimine või kolmandate isikute kaebuste olemasolu. Tuleb aga märkida, et neljas väide kordab kokkuvõtlikult esimese kuni kolmanda väite raames esitatud argumente, ilma et võimalike tõsiste raskuste kohta oleks välja toodud konkreetseid asjaolusid.
- 101 Neil kaalutlustel tuleb nentida, et kuna Üldkohus analüüsis neid väiteid sisuliselt, ei ole selle väite põhjendatust vaja kontrollida.

Viies väide, et komisjon on rikkunud ETLT artikli 296 teist lõiku

- 102 Hageja väidab, et komisjon rikkus ETLT artikli 296 teist lõiku, sest ta ei hinnanud SASile antud konkurentsieelist, ei selgitanud, kuidas ta määras kindlaks meetme suuruse, ei hinnanud COVID-19 pandeemia tekitatud kahju ega kontrollinud, kas meede vastab diskrimineerimiskeelu põhimõttele ning teenuste osutamise vabadust ja asutamisevabadust käsitlevatele põhimõtetele, ega võtnud arvesse asjaolu, et meede oli Rootsi abikava suhtes täiendav, ning ta ei kontrollinud, kas meede oli kooskõlas ETLT artikli 107 lõike 3 punktiga b. Seega on komisjoni põhjendus kas puudulik, tautoloogiline või vastuoluline.
- 103 Hageja lisas kohtuistungil sisuliselt, et vaidlustatud otsuses ei ole selgelt esile toodud käesolevas asjas kõnealust erakorralist sündmust ETLT artikli 107 lõike 2 punkti b tähenduses. Ta väitis, et vaidlustatud otsuse punktis 9 on viidatud reisipiirangutele, mis väidetavalt tühistati 2020. aasta juuni keskpaigas, samas kui otsuse punktis 29 on viidatud COVID-19 pandeemia tervikuna, ja on prognoositud, et kahju realiseerub kuni 2021. aasta märtsini. Ta täpsustab viimaseks, et lisaks põhjendamiskohustuse rikkumisele rikkus komisjon ka olulist menetlusnormi.
- 104 Komisjon, Prantsuse Vabariik, Rootsi Kuningriik ja SAS vaidlevad hageja argumentidele vastu.
- 105 Sellega seoses tuleb meenutada, et ETLT artikliga 296 nõutav põhjendus kujutab olulist vorminõuet (18. juuni 2015. aasta kohtuotsus *Ipatau vs. nõukogu*, C-535/14 P, EU:C:2015:407, punkt 37) ning see peab vastama asjaomase akti olemusele, sellest peab selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid ja pädeval kohtul teha kontrolli. Põhjendamise nõuet hinnates tuleb seega arvestada juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, põhjenduste olemust ja huvi, mis võib selgituste saamiseks olla akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab. Ei ole nõutud, et põhjenduses oleks täpsustatud kõik asjakohased faktilised ja õiguslikud asjaolud, kuna akti põhjenduse vastavust ETLT artikli 296 nõuetele ei tule hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja asjasse puutuva valdkonna õiguslikku regulatsiooni silmas pidades (2. aprilli 1998. aasta kohtuotsus komisjon vs. *Sytraval ja Brink's France*, C-367/95 P, EU:C:1998:154, punkt 63; 22. juuni 2004. aasta kohtuotsus *Portugal vs. komisjon*, C-42/01, EU:C:2004:379, punkt 66, ja 15. aprilli 2008. aasta kohtuotsus *Nuova Agricast*, C-390/06, EU:C:2008:224, punkt 79).
- 106 Mis puudutab kõnealuse akti laadi, siis vaidlustatud otsus võeti vastu ETLT artikli 108 lõike 3 kohase abikavade esialgse uurimise etapi lõpus, mille eesmärk on vaid võimaldada komisjonil esimese arvamuse kujundamist abi siseturuga osalise või täieliku kokkusobivuse küsimuses, ilma et oleks algatatud sama artikli lõikes 2 ette nähtud ametlikku uurimismenetlust, mille eesmärk on võimaldada komisjonil koguda teavet kõigi abiga seotud asjaolude kohta.
- 107 Niisuguses otsuses, mis on vastu võetud lühikese tähtaja jooksul, peavad olema ära näidatud üksnes põhjused, millest lähtudes komisjon on järeldanud, et tal ei ole abi siseturuga kokkusobivuse hindamisel tõsiseid raskusi (22. detsembri 2008. aasta kohtuotsus *Régie Networks*, C-333/07, EU:C:2008:764, punkt 65).
- 108 Esimesena, mis puudutab konkurentsieelise väärtust ja abi suurust, siis tuleb siinkohal märkida, et komisjon selgitas vaidlustatud otsuses, et Rootsi Kuningriik ei saanud meetme suurust kindlaks määrata, kuna SAS ei olnud vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kuupäeval veel kokku leppinud uuendatavat krediidiini, saades meetmest kasu. Küll aga hindas ta määra, mis talle oleks kehtestatud meetme puudumisel, nagu mainitud eespool punktis 55. Veel hindas ta meetme kokkusobivust siseturuga, võttes arvesse selle nimiväärtust.

- 109 Lisaks, osas milles hageja viitab meetme diskrimineeriva laadiga kaasnevale konkurentsieelisele, piisab kui tõdeda, nagu nähtub eespool punktist 64, et komisjon ei pidanud meetme siseturuga kokkusobivuse hindamisel sellist eelist arvesse võtma, mistõttu ei pidanud ta seda vaidlustatud otsuses ka mainima.
- 110 Lõpuks, komisjon hindas ühelt poolt SASi kantud kahju 5–15 miljardile Rootsi kroonile ning teiselt poolt tõi esile asjaolud, mida on meenutatud eespool punktis 45 ja mida tuleb arvesse võttu, kui Rootsi Kuningriik selle kahju välja arvutab.
- 111 Teisena, mis puudutab diskrimineerimiskeelu põhimõtet ning teenuste osutamise vabadust ja asutamisevabadust käsitlevaid põhimõtteid, siis tuleb küll meenutada, et kui ühelt poolt aktist kasu saavad isikud ja teiselt poolt välistatud ettevõtjad on võrreldavas olukorras, peab akti andnud liidu institutsioon eraldi põhjenduses selgitama, kuidas on selliselt kehtestatud erinev kohtlemine objektiivselt põhjendatud (15. aprilli 2008. aasta kohtuotsus *Nuova Agricast*, C-390/06, EU:C:2008:224, punkt 82). Ent käesolevas asjas tuleb tõdeda, et vaidlustatud otsus sisaldab asjaolusid, mida on meenutatud eespool punktis 82 ja mis võimaldavad mõista põhjusi, miks komisjon pidas põhjendatuks, et meedet kohaldatakse ainult SASile.
- 112 Kolmandana, mis puudutab meetme kooskõla ELTL artikli 107 lõike 3 punktiga b, siis piisab, kui tõdeda, et meede tunnistati ELTL artikli 107 lõike 2 punkti b alusel siseturuga kokkusobivaks. Vaidlustatud otsus oleks aga ebapiisavalt põhjendatud ainult juhul, kui komisjon oleks olnud kohustatud kohaldama ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b (vt selle kohta analoogia alusel 8. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Viasat Broadcasting UK vs. komisjon*, C-660/15 P, EU:C:2017:178, punkt 45), mis käesoleval juhul nii ei olnud, nagu märgitud eespool punktis 34.
- 113 Neljandana, käesolevas asjas kõne alla oleva erakorralise sündmusega seoses tuleb märkida, nagu mainitud eespool punktis 20 ja nagu nähtub vaidlustatud otsuse punktides 53–58, et komisjon pidas COVID-19 pandeemiat selliseks sündmuseks.
- 114 Lisaks, kuigi vaidlustatud otsuse punktis 3 on küll mainitud, et Rootsi ametiasutuste soovitus vältida mittehädavajalikku reisimist oli kohaldatav „vähemalt 15. juunini 2020“, tuleb märkida, et meetme eesmärk, mida on mainitud otsuse punktis 9, on hüvitada osaliselt SASi kahju, mis tulenes tema lendude tühistamisest ja lennuplaani muutmisest pärast reisi piirangute kehtestamist COVID-19 pandeemia olukorras, ilma et need piirangud oleksid täpselt kindlaks tehtud. Järelikult ei ilmne vaidlustatud otsusest, et SASi kantud kahju ei võiks tuleneda ka piirangutest, mis on endiselt kohaldatavad või võidakse kehtestada pärast Rootsi ametiasutuste soovitusel kehtetuks tunnistamist, mille kohta nähtub otsuse punkti 3 sõnastusest selgelt, et see võib olla endiselt kohaldatav pärast 15. juunit 2020. Järelikult tuleb märkida, et selles, kui asuda samal ajal seisukohale, et SASi kantud kahju tulenes COVID-19 pandeemia olukorras kehtestatud liikumispriirangutest, ja et kahju võis realiseeruda pärast 15. juunit 2020 kuni 2021. aastani, ei olnud vastuolu.
- 115 Järelikult on vaidlustatud otsus piisavalt põhjendatud ning hageja viies väide tuleb seega tagasi lükata.
- 116 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb jätta hagi tervikuna rahuldamata, ilma et oleks vaja teha otsust selle vastuvõetavuse kohta.

Kohtukulud

- 117 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb tema kohtukulud jätta tema enda kanda ja vastavalt komisjoni nõudele mõista temalt välja komisjoni kohtukulud, sealhulgas konfidentsiaalsena käsitlemise taotlusega seotud kulud.

118 Kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel kannavad Prantsuse Vabariik ja Rootsi Kuningriik ise oma kohtukulud.

119 Jätta SASi kohtukulud vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 3 tema enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Jätta Ryanair DAC kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud, sealhulgas konfidentsiaalsena käsitlemise taotlusega seotud kulud.

3. Jätta Prantsuse Vabariigi, Rootsi Kuningriigi ja SAS AB kohtukulud nende endi kanda.

Van der Woude

Kornezov

Buttigieg

Kowalik-Bańczyk

Hesse

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 14. aprillil 2021 Luxembourgis.

Allkirjad